

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeaminen rauhoitetun ja tiukasti suojellun eläinlajin rauhoitussäännöksistä

1 Asia

Vuollejokisimpukan (*Unio crassus*) rauhoitussäännöksiä koskeva luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukainen poikkeuslupa, koko Suomi

2 Hakija

Alleco Oy

3 Vireilletulo

4.3.2026

4 Säännökset, joita hakemus koskee

Luonnonsuojelulain 70 §:n nojalla on kielletty rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallinen pyydystäminen, yksilöiden haltuun ottaminen, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen, sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsäntien kannalta tärkeillä paikoilla.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan myöntää luvan poiketa lain 70 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaan tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeaminen on tarpeellista momentin 1–4 kohdassa tarkoitettua syystä.

5 Hakemus

Alleco Oy hakee Lupa- ja valvontavirastolta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista lupaa poiketa luonnonsuojelulain 70 §:n rauhoitussäännöksistä, jotka koskevat rauhoitettua eliölajia vuollejokisimpukkaa (*Unio crassus*). Vuollejokisimpukka on luonnonsuojelulain 69 §:n mukaisesti rauhoitettu ja luonnonsuojelulain 78 §:n mukainen tiukasti suojeltu laji.

Lupaa haetaan vuollejokisimpukoiden esiintymisen kartoitukseen valtakunnallisesti koko Suomen alueella. Kartoituksia tehdään rauhoitetun lajin suojelutason turvaamiseksi ja sen varmistamiseksi, ettei rakennustöiden yhteydessä rikota suojelumääräyksiä. Putkijohtojen, siltojen, ja muiden rakennushankkeiden suunnittelussa ja lupamenettelyissä voidaan kartoitusten ansiosta valita keinot estää tai minimoida rauhoitetulle lajille koituvat haitat.

Simpukoiden kartoitus tehdään laite- ja pintasukeltamalla. Kartoitettava alue määritetään simpukoita uhkaavan toimenpiteen mukaan siten, että tulosten avulla voidaan luotettavasti arvioida vuollejokisimpukan esiintymistodennäköisyys vaikutusalueella. Tavoitteena on kerätä vähintään 100 suursimpukkayksilöä (kaikki lajit). Näytteen tulee kuitenkin edustaa koko edellä mainittua aluetta. Mikäli tavoitemäärää ei ole mahdollista saavuttaa, tutkimussukeltaja tutkii joen pohjasta noin 20 % ja kerää kaikki havaitsemansa simpukat rannalla tehtävää tunnistamista varten.

Alle 10 metrin levyisessä uomassa riittää, että sukeltaja ui vasta- tai myötävirtaan joen äyräältä toiselle sahakuvion muotoista reittiä pinta-avustajan dokumentoidessa kartoitettua reittiä. Reitin pituuden ja sukeltajan ilmoittaman havaintokaistan leveyden perusteella arvioidaan kartoitetun alueen osuus kokonaisalasta.

Virran ollessa leveämpi, työryhmä asettaa ennen sukellusta joen poikki lyijypainotettuja ohjaukskoysia 4–5 metrin välein, riippuen veden sameudesta. Mikäli sukeltaja kykenee keräämään kaikki simpukat vain 1 metrin levyiseltä kaistalta, on linjojen väli 4 metriä. Mikäli näkyvyys ja muut olosuhteet sallivat keruun leveämmältä kaistalta, voidaan linjaväliä kasvattaa vastaavasti, jotta päästään 20 % kattavuuteen.

Tunnistamisen aikana simpukoita säilytetään turvallisesti niin, etteivät ne lämpene auringossa tai kärsi hapen puutteesta. Löydetyt simpukat palautetaan alkuperäiseen ympäristöönsä siten, ettei niiden selviytyminen vaarannu.

Lisäksi lupaa haetaan valtakunnallisesti vuollejokisimpukoiden siirtämiseen pois sellaisten hankkeiden vaikutusalueilta, joissa niille voisi aiheutua luonnonsuojelulaissa kiellettyjä vaikutuksia. Valittavalla siirtoalueella elävät suursimpukat kerätään käsin ja nostetaan vesiastian tunnistamista ja laskemista varten. Sen jälkeen ne lasketaan uuteen paikkaan niitä uhkaavan toimenpiteen, kuten sillan korjauksen, vaikutusalueen ulkopuolelle. Simpukoiden siirtopaikka tutkitaan etukäteen. Näin varmistetaan, että alue soveltuu simpukoiden elinympäristöksi, eikä rakennustöistä aiheutuva veden samentuminen häiritse lajia. Tunnistamisen aikana simpukoita säilytetään turvallisesti niin, etteivät ne lämpene auringossa tai kärsi hapen puutteesta.

Kenttätöihin osallistuvien on kyettävä luotettavasti erottamaan uhanalaiset simpukkalajit muista suursimpukoista. Sukeltajilla tulee olla eurooppalaisen standardin (ESD tai AESD) tasoinen koulutus sekä viiden jokikohteen kokemus molempien simpukkalajien kartoituksesta. Lupa haetaan 15.4.-31.12.2026 väliseksi ajaksi.

6 Lupa- ja valvontaviraston päätös

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan poiketa vuollejokisimpukkaa koskevista luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisista kielloista hakemuksen mukaisten kartoitusten toteuttamiseksi seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2026 asti.

2. Lupa ei oikeuta vuollejokisimpukan lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittämiseen tai heikentämiseen.
3. Lajinmääritystä varten pyydystettyjä simpukoita on käsiteltävä niin, ettei niiden hengissä säilymistä vaaranneta. Pyydystetyt simpukat on palautettava alkuperäiseen pyydystämipaikkaan välittömästi lajinmäärityksen jälkeen.
4. Luvan mukaisia toimenpiteitä suorittaessa tämä lupa on pidettävä mukana (esim. puhelimessa) ja pyydettyä esitettävä.
5. Kartoituksessa tehdyt havainnot vuollejokisimpukan esiintymistä tulee tallentaa Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi-tietojärjestelmään.
6. Raportti luvan käytöstä on toimitettava Lupa- ja valvontavirastoon 31.12.2026 mennessä. Raportista on selvittävä 1) alueet, joilla esiintymisselvityksiä on tehty; 2) tieto vuollejokisimpukan mahdollisesta esiintymisestä alueella; 3) luonnehdinta vuollejokisimpukan runsaudesta alueittain, mikäli lajia alueella esiintyy; 4) kartoitusajankohdat kunkin kartoitusalueen osalta ja 5) tieto siitä, mikäli esiintymiskartoitus liittyy muulla luvalla siirrettyjen simpukoiden siirtoalueelle palautumisen seurantaan. Tällaisten esiintymisselvitysten osalta on ilmoitettava simpukoiden siirtoon oikeuttavan luvan asianumero. Raportoitavat tiedot on toimitettava paikkatietomuodossa käyttäen shapefile-tiedostomuotoa. Raportista tulee käydä ilmi asian diaarinumero LVV-U/60554/2026.

Lupa- ja valvontavirasto hylkää hakemuksen siltä osin, kun siinä haetaan lupaa poiketa vuollejokisimpukkaa koskevista luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisista kielloista lajin yksilöiden siirtämiseksi toiseen paikkaan.

6.1 Perustelut

Vuollejokisimpukka on luonnonsuojelulain 69 §:n mukaisesti luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023) rauhoitettu eläinlaji, jonka yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, yksilöiden eri kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden häiritseminen on luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kielletty. Vuollejokisimpukka kuuluu myös luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettuihin luontodirektiivin liitteessä IV a mainittuihin tiukkaa suojelua edellyttäviin eläinlajeihin.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan myöntää luvan poiketa lain 70 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Hakemuksen mukaisesti toteutettuna simpukoiden pyydystys sekä paikan päällä tapahtuva lajinmääritys ei vahingoita simpukkayksilöitä. Lajinmäärityksen jälkeen simpukat palautetaan alkuperäiseen esiintymipaikkaan. Yksilöiden pyydystämällä ei näin ollen ole vaikutusta lajin suotuisalle suojelutasolle. Lajinmäärityksestä saatavilla tiedoilla voidaan sen sijaan parantaa lajin suojelutilannetta valtakunnallisesti.

Vuollejokisimpukan rauhoitussäännöksistä poikkeaminen edellyttää lisäksi luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaisten edellytysten täyttymistä.

Vuollejokisimpukoiden pyydystämisen ja lajinmäärityksen tarkoituksena on tuottaa tietoa vuollejokisimpukan esiintymisestä, mikä mahdollistaa lajin huomioinnin rakentamishankkeissa ja estää tai vähentää lajille rakentamisesta aiheutuvia haittoja. Hakemusten mukaisten kartoitusten toteuttamiselle on näin ollen olemassa luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tutkimustarkoitus. Lajin esiintymistä ei ole mahdollista tutkia ilman lajin yksilöiden pyydystämistä lajinmääritystä varten, joten luvanmukaisille toimenpiteille ei ole olemassa muuta tyydyttävää ratkaisua.

Lupa- ja valvontavirasto hylkää hakemuksen siltä osin, kun siinä haetaan lupaa poiketa luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesta kiellosta siirtää lajin yksilöitä toiseen paikkaan. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei lupaa rauhoitetun eliölajin siirtämiseen toiseen paikkaan voida myöntää hakemuksessa esitetyllä tavalla valtakunnallisesti. Luvan myöntäminen lajin yksilöiden siirtämiseen toiseen paikkaan edellyttää luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisten poikkeusedellytysten tapauskohtaista harkintaa, jota ei voida toteuttaa ilman hankekohtaisia tietoja. Hakemus ei näin ollen täytä luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisia poikkeusedellytyksiä. Hakijan tulee hakea lupaa vuollejokisimpukan yksilöiden siirtämiseen erillisellä hakemuksella, jossa tulee perustella luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisten poikkeusedellytysten täyttyminen hankekohtaisesti.

6.2 Päätöksen täytäntöönpano

Tämä päätös on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n mukaisesti pantava välittömästi täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Lupa myönnetään luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen, jonka voidaan katsoa edistävän yleistä etua. Tutkimustarkoituksen toteutuminen hakemuksen mukaisesti edellyttää luvan välitöntä täytäntöönpanoa. Päätöksen täytäntöönpanoa ei näin ollen voida yleisen edun vuoksi lykätä.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 (1177/2025)

8 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt lakimies Anniina Kaikkonen ja ratkaissut ylitarkastaja Salli Uljas. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

10 Käsittelymaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

11 Päätöksestä tiedottaminen

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

sähköpostitse:
Alleco Oy

Tiedoksi

Päätös annetaan tiedoksi yleistiedoksiannolla Lupa- ja valvontaviraston internetsivuilla.

sähköpostitse:
Ympäristöministeriö

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/60554/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/60554/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kaikkonen Anniina 16.04.2026 13:20

Ratkaisija Uljas Salli 16.04.2026 14:46